

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat / 1
Titulació	Grau d'Educació Social - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria Femenias Andreu <i>(Responsable)</i> maria.femenias@uib.es	20:00	21:00	Dilluns	01/02/2019	15/07/2019	B-002

Contextualització

PROFESSORAT:

Maria Femenias Andreu és Doctora en Ciències de l'Educació, ha realitzat els estudis de Psicopedagogia i un Màster en Serveis i Programes d'Integració Social de Persones amb Discapacitat. Des del 2000 és professora associada del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació i també és educadora de massatge infantil, per l'Associació Internacional de Massatge Infantil.

La seva experiència professional, dins el Servei d'Atenció a la Diversitat de 0 a 3 anys de l'Ajuntament de Palma, s'ha centrat especialment en l'assistència tècnica pel suport psicopedagògic dels infants amb necessitats educatives especials de les escoles d'Educació Infantil del Registre Municipal de Palma.

És autora de la tesi doctoral: "El masaje infantil aplicado a la escuela: Nuevas estrategias para la mejora de la calidad afectiva y emocional en Atención Temprana".

ASSIGNATURA:

El coneixement de la realitat que conforma el món de les persones amb discapacitat és una eina imprescindible per a poder treballar amb aquest col·lectiu. Per aquest motiu, aquesta assignatura realitza un acostament al món de les persones amb discapacitat des de les diferents vessants (social, educativa, laboral, afectiva, entre altres), seguint el seu procés evolutiu.

D'aquesta manera, l'assignatura s'estructura en tres grans apartats: a) un primer apartat que pretén fer una conceptualització sobre la discapacitat, alhora que exposar les bases actuals d'intervenció social per a les persones amb discapacitat, b) un segon apartat que aborda la integració social i laboral, exposant temes de transició a l'edat adulta i vida activa com el procés d'integració laboral, l'habitatge i la vida autònoma, les relacions interpersonals i la sexualitat i l'oci i el temps lliure, i c) un tercer apartat que aborda la perspectiva

Guia docent

familiar de la discapacitat, exposant temes com la problemàtica en la família de la persona amb discapacitat, programes i estratègies d'intervenció.

Requisits

Competències

Específiques

- * 2. Conèixer les polítiques de benestar social i la legislació que sostenen els processos d'intervenció socioeducativa. .
- * 9. Utilitzar tècniques concretes d'intervenció socioeducativa i comunitària (dinàmica de grup, motivació, negociació, assertivitat, etc.).
- * 10. Dissenyar, produir, utilitzar i avaluar mitjans i recursos per a la intervenció socioeducativa. .

Genèriques

- * Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi. .

Transversals

- * 8. Tenir capacitat empàtica, respectuosa, solidària i de confiança cap als subjectes i les institucions. .
- * 15. Tenir compromís ètic amb les persones, les institucions i la pràctica professional. .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura s'estructura en tres grans apartats: a) un primer apartat que pretén fer una conceptualització sobre la discapacitat, alhora que exposar les bases actuals d'intervenció social per a les persones amb discapacitat, b) un segon apartat que aborda la integració social i laboral, exposant temes de transició a l'edat adulta i vida activa com el procés d'integració laboral, l'habitatge i la vida autònoma, les relacions interpersonals i la sexualitat i l'oci i temps lliure, i c) un tercer apartat que aborda la perspectiva familiar de la discapacitat, exposant temes com la problemàtica en la família de la persona amb discapacitat, programes i estratègies d'intervenció.

Continguts temàtics

Tema 1.. La persona amb discapacitat

Aquest primer tema defineix què significa ser una persona amb discapacitat, què implica en l'actualitat i què ha implicat durant molt de temps, i establir una conceptualització en relació a la discapacitat.

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1

Aquest darrer punt es farà exposant el nou plantejament de la Discapacitat segons la OMS, mitjançant la nova Classificació Internacional del Funcionament, la Discapacitat i la Salut (CIF). S'aprofitarà per fer una comparativa amb la classificació anterior, per tal d'analitzar les diferències i aportacions de la CIF, així com l'evolució històrica dels models en què es fonamenta la discapacitat. També s'introduirà el concepte de DIVERSITAT FUNCIONAL i es parlarà del Foro de Vida Independent.

Tema 2.. Bases actuals d'intervenció social

Al llarg de la història, la societat ha tengut diferents maneres de tractar als seus membres amb discapacitat. Aquest tema realitzarà un recordatori de com ha evolucionat de la marginació cap a la integració, i quins principis han permès arribar a la situació actual. També es revisarà la integració educativa i es parlarà de conceptes importants com el d'Educació Especial, Necessitats Educatives Especials. També es farà una revisió de les diferents modalitats educatives que es poden donar dins el marc d'una escola comprensiva, de l'escola oberta a tots. Finalment, es parlarà de Política social i les principals lleis que regeixen les bases d'intervenció amb les persones amb discapacitat.

Tema 3.. El procés d'integració laboral

Aquest tema aborda la rellevància del treball en el procés d'integració social de les persones amb discapacitat. Per aquest motiu, aquest tema engloba aspectes tan importants com els programes de transició a la vida adulta, les diferents perspectives d'integració (treball amb suport, centres especials d'ocupació i centres ocupacionals) i els programes d'inserció laboral.

Tema 4.. L'habitatge i la vida autònoma

La conquesta de l'autonomia i la vida independent és un dels aspectes més importants per parlar de transició a l'edat adulta i la vida activa. Dins aquest tema exposarem els programes de vida independent i també les diferents possibilitats d'habitatge per a les persones amb discapacitat. També es parlarà dels programes de tutela i adopció.

Tema 5.. Les relacions interpersonals i la sexualitat

Les relacions interpersonals i la sexualitat constitueixen un altre dels blocs importants dins el procés de plena integració social de les persones amb discapacitat. El tema de la sexualitat és objecte encara de molts de prejudicis. Aquest tema s'enfrontarà amb aquesta dinàmica, plantejant la necessitat de les persones amb discapacitat de poder gaudir de la seva sexualitat i de bones relacions socials i afectives.

Tema 6.. Oci i temps lliure

L'oci i el temps lliure és un dels aspectes més importants de qualsevol persona. Per aquest motiu, també és rellevant abordar aquest tema pel que fa a les persones amb discapacitat, a les quals majoritàriament, no les deixen triar lliurement com poden invertir el seu temps lliure. Parlarem d'educar per a l'elecció i per a la participació. També es parlarà d'esport i turisme per a persones amb discapacitat.

Tema 7.. Prevenició de les discapacitats

Es parlarà de la prevenició de les discapacitats de tipus mèdic i de tipus ambiental, i també de l'educació i promoció de la prevenició de les deficiències.

Tema 8.. Problemàtica en la família de la persona amb discapacitat

Aquest tema tracta aspectes com la comunicació del diagnòstic, el control de les reaccions emocionals, fases per les que passen les famílies, principals problemes familiars que van sorgint al llarg de la vida de la persona amb discapacitat en els diferents contextos que li són propis, principals necessitats, entre altres.

Tema 9.. La informació i la intervenció amb la família: programes i estratègies.

Finalitzarem l'assignatura abordant la perspectiva familiar de la discapacitat, exposant diferents programes d'intervenció i estratègies a treballar amb les famílies.

Metodologia docent

Dins aquest apartat es descriuen la metodologia i les activitats a desenvolupar, tant de forma presencial com a no presencial, que ajuden a adquirir les competències de l'assignatura.

Volum de treball

A continuació, es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i no presencial planificat en relació a les hores i els crèdits.

Activitats de treball presencial (1,88 crèdits, 47 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició del contingut	Grup gran (G)	Comptant sempre amb la participació activa de l'alumnat, es tractaran els diferents continguts de l'assignatura. La metodologia emprada serà, bàsicament, exposició teòrico-pràctica dels diferents temes, amb el suport audiovisual necessari per a la seva comprensió, així com material divers (articles, estudis de casos, etc.) per tal de treballar l'anàlisi, reflexió i debat.	25
Classes pràctiques	Sessions pràctiques	Grup mitjà (M)	La metodologia emprada consistirà en l'anàlisi de casos pràctics, comentari d'articles relacionats amb l'assignatura, visualització i posterior debat de material audiovisual, etc.	16
Avaluació	Avaluació activitat grupal	Grup gran (G)	Les quatre darreres sessions de classe es destinaran a l'exposició a classe dels treballs realitzats en grup.	4
Avaluació	Prova d'avaluació dels continguts de l'assignatura	Grup gran (G)	En juny, així com a la convocatòria extraordinària de juliol, es realitzarà una prova escrita de dues hores de durada, en la qual s'avaluaran els coneixements i competències adquirides corresponents als diferents temes de l'assignatura.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (4,12 crèdits, 103 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi i reflexió sobre els continguts	L'alumne, de forma autònoma, analitzarà i aprofundirà sobre els continguts de l'assignatura per tal d'adquirir les competències establertes.	83

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom en grup	Desenvolupament d'un estudi o programa d'intervenció	En grups de màxim 5 persones, els alumnes desenvoluparan un programa d'intervenció o un estudi interessant relacionat amb el contingut de l'assignatura.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'un conjunt de procediments d'avaluació. A la taula que es descriu a continuació es detalla per a cada procediment d'avaluació si és o no recuperable, els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

Per a aprovar l'assignatura s'hauran d'haver aprofitat totes les activitats plantejades. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques de l'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final i, en alguns casos, podria arribar a ser motiu de desqualificació. Per altra banda, una actitud positiva, d'interès i participació constant durant les classes i tutories, també podrà ser considerada a l'hora de posar la nota final.

Per acabar, es vol posar de manifest que el plagi d'una part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació. L'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposició del contingut

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Comptant sempre amb la participació activa de l'alumnat, es tractaran els diferents continguts de l'assignatura. La metodologia emprada serà, bàsicament, exposició teòrico-pràctica dels diferents temes, amb el suport audiovisual necessari per a la seva comprensió, així com material divers (articles, estudis de casos, etc.) per tal de treballar l'anàlisi, reflexió i debat.
Criteris d'avaluació	Control aleatori de presencialitat
Percentatge de la qualificació final: 5%	

Guia docent

Sessions pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La metodologia emprada consistirà en l'anàlisi de casos pràctics, comentari d'articles relacionats amb l'assignatura, visualització i posterior debat de material audiovisual, etc.
Criteris d'avaluació	Control aleatori de presencialitat Participació a les activitats plantejades

Percentatge de la qualificació final: 15%

Avaluació activitat grupal

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Les quatre darreres sessions de classe es destinaran a l'exposició a classe dels treballs realitzats en grup.
Criteris d'avaluació	Claretat i coherència tant als continguts del treball com a l'exposició d'aquest. Relació de la teoria amb la pràctica Originalitat de les activitats proposades

Percentatge de la qualificació final: 30%

Prova d'avaluació dels continguts de l'assignatura

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	En juny, així com a la convocatòria extraordinària de juliol, es realitzarà una prova escrita de dues hores de durada, en la qual s'avaluaran els coneixements i competències adquirides corresponents als diferents temes de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Assimilació dels continguts Aprofundiment sobre els temes Anàlisi i reflexió Claretat i coherència Relació de la teoria i la pràctica

Percentatge de la qualificació final: 50%

Anàlisi i reflexió sobre els continguts

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	L'alumne, de forma autònoma, analitzarà i aprofundirà sobre els continguts de l'assignatura per tal d'adquirir les competències establertes.
Criteris d'avaluació	Participació a les tutories.

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1

Resolució de pràctiques proposades per la professora

Percentatge de la qualificació final: 0%

Desenvolupament d'un estudi o programa d'intervenció

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	En grups de màxim 5 persones, els alumnes desenvoluparan un programa d'intervenció o un estudi interessant relacionat amb el contingut de l'assignatura.
Críteris d'avaluació	Claretat i coherència Relació de la teoria amb la pràctica Originalitat de les activitats proposades

Percentatge de la qualificació final: 0%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A continuació es descriuen uns recursos bibliogràfics orientatius que poden ser d'utilitat a l'alumne per a completar i ampliar els continguts treballats a l'assignatura.

Bibliografia bàsica

- Allué, M. (2003). *DisCapacitados: la reivindicación de la igualdad en la diferencia*. Barcelona: Bellaterra.
- Barton, L. (1999). *Discapacidad y sociedad*. Madrid: Morata.
- Castillo, T. (2014). "La persona protagonista de la seva vida independent. Un model d'escolta de professionals i família". En: *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, núm. 58.
- Castillo, T. (2013). *Avanzar en mi INdependencia. El derecho a la autonomía personal*. Torrelavega: AMICA.
- Planella, J.; Martínez-Rivera, Ó. (2011). *Acció socioeducativa i diversitat funcional*. Barcelona: UOC.
- Rodríguez-Picavea Matilla, A. (2011). *Reflexiones en torno a la figura del asistente personal para la vida independiente y la promoción de la autonomía de las personas con diversidad funcional (discapacidad)*. On line: <http://riberdis.cedd.net/handle/11181/2814>
- Romañach, J.; Lobato, M. (2005). *Diversidad funcional, nuevo término para la lucha por la dignidad en la diversidad del ser humano*. Disponible en web: http://www.minusval2000.com/relaciones/vidaindependiente/diversidad_funcional.html.

Bibliografia complementària

- Centeno, A. (2014). "Simbolismes i aliances per a una revolta dels cossos". En: *Educació Social. Revista d'intervenció socioeducativa*, núm. 58.
- Colectivo Ioé (2012). *Discapacidades e inclusión social. Colección Estudios Sociales, 33*. Barcelona: Obra Social "la Caixa".
- Ferreira, M. A.; Toboso-Martín, M. (2013). "La experiencia subjetiva de la discapacidad: Narrativas sobre el desahucio corporal y emocional". On line: <http://digital.csic.es/handle/10261/84008>
- Ferreira, M. A. (2010). "De la minusvalía a la diversidad funcional: un nuevo marco teórico-metodológico". En: *Política y Sociedad*, 47(1), 45-65.
- García-Alonso, J.; Vidal (coord.) (2003). *El movimiento de vida independiente. Experiencias Internacionales*. Madrid. Fundación Luís Vives. <http://www.independentliving.org/docs6/alonso2003.pdf>

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	22319 - Programes d'Intervenció Socioeducativa en Persones amb Discapacitat
Grup	Grup 1

Guzman, F. (2012). "Evolución de la atención dirigida a las personas en situación de dependencia". En: Pié, A. Deconstruyendo la dependencia. Propuestas para una vida independiente. (p. 89-110). Barcelona: Editorial UOC.

Martínez-Rivera, Ó. (2014). "El profesional ante la diversidad funcional". En: Riberas, G.; Rosa, G. [coord.] Inteligencia profesional: ética, emociones y técnica en la acción socioeducativa. Editorial Claret.

Martínez-Rivera, Ó; Planella, J. (2010). Alterando la discapacidad. Manifiesto a favor de las personas. Barcelona: Editorial UOC.

OMS (2011). Informe mundial la discapacidad. On line: http://cdrwww.who.int/disabilities/world_report/2011/summary_es.pdf

ONU (1948). Declaración Universal de los Derechos Humanos. On line: <http://www.un.org/es/documents/udhr/>

Palacios, A.; Romañach, J. (2006). El modelo de la diversidad: la bioética y los derechos humanos como herramientas para alcanzar la plena dignidad en la diversidad funcional. Diversitas Ediciones. On line: <http://earchivo.uc3m.es/bitstream/handle/10016/9899/diversidad.pdf?sequence=1>

Palacios, A.; Romañach, J. (2008). "El modelo de diversidad: una nueva visión de la bioética desde la perspectiva de las personas con diversidad funcional (discapacidad)". En: Intersticios, 2(2), 37-47.

Pié, A. (2010). De la reinvençió de la discapacitat o de l'articulació de nous tipus de trànsit social. La pedagogia i les seves formes sostenibles. Tesis doctoral presentada en la Universitat de Barcelona (UB). On line: http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/2959/APB_TESI.pdf?sequence=1

Pié, A. (2011). "Els 'Disability Studies' i el gir hermenèutic de la discapacitat". En: Temps d'Educació, (40), 243-262.

Pié, A. (2014). Por una corporeidad postmoderna. Nuevos tránsitos sociales y educativos para la interdependencia. Madrid: UOC.

Planella, J. (2013). "Pedagogía Social y diversidad funcional: de la rehabilitación al acompañamiento". En: Educatio Siglo XXI, 31(2), 113-128. On line: <http://revistas.um.es/educatio/article/view/187121>